

مدرسه صالح

مدرسه مورد انتظار سند تحول بنیادین

خسرو گودرزی

سرشناسه	:	گودرزی، خسرو، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	مدرسه صالح: مدرسه مورد انتظار سند تحول بنیادین/نویسنده خسرو گودرزی.
مشخصات نشر	:	تهران: دانا پناه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۲۶۷ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۴۵-۳-۴
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	آموزش و پرورش -- ایران -- مدیریت
موضوع	:	Education -- Iran -- Management
موضوع	:	کیفیت فراگیر در آموزش و پرورش -- ایران
موضوع	:	Total quality management in education -- Iran
موضوع	:	آموزش و پرورش -- ایران -- نوآوری
موضوع	:	Education innovation-- Iran
موضوع	:	تحولات آموزشی -- ایران
موضوع	:	Educational change -- Iran
موضوع	:	آموزش و پرورش -- ایران -- هدفها و نقشها
موضوع	:	Aims and objectives -- Iran -- Education
رده بندی کنگره	:	LB۲۹۵۹/گ۹م۴ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	:	۲۰۰ ۱۵/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۸۳۱۰۴۸

مدرسه صالح

مدرسه مورد انتظار سند تحول بنیادین

خسرو گودرزی

ناشر: دانا پناه

چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۴۵-۳-۴

شماره سفارشات: ۰۹۳۸۹۸۳۹۶۷۲

تهران، بزرگراه رسالت، مجیدیه شمالی، خیابان برادران محمودی شرقی، کوچه امید، پلاک ۱

تلفن: ۲۲۵۱۲۸۳۴ www.ashja.com

فهرست مطالب

مقدمه ۱۵

فصل ۱

مدرسه صالح در حیات طیبه ۱۹

مدرسه صالح در حیات طیبه ۲۰

عمل صالح ۲۲

عوامل هدایت و تربیت الهی ۲۴

حیات طیبه ۲۵

مراتب حیات طیبه ۲۶

شئون حیات طیبه ۲۷

ویژگی های حیات طیبه ۲۸

نظام معیار در حیات طیبه ۲۹

ترسیم جایگاه انسان در حیات طیبه ۳۱

خصوصیات مدرسه صالح ۳۲

ویژگی های دیگر مدرسه صالح ۳۳

چشم انداز مدرسه صالح ۳۶

ماموریت یا رسالت مدرسه صالح ۳۷

ارزش ها در مدرسه صالح ۳۸

عملکرد کارکنان مدرسه صالح ۳۸

برنامه درسی در مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت ۳۹

فصل ۲

- چرخش‌های کلان تحول آفرین ۴۱
- چرخش‌های کلان تحول آفرین ۴۲
- چرخش‌های اثربخش مدرسه صالح ۴۴
- چشم انداز نظام تربیت رسمی و عمومی کشور ۴۴
- اسناد بالادستی: ۴۵
- اهداف کلان نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران ۴۶
- جایگاه مدرسه در نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران ۴۶
- مدرسه در نقشه جامع علمی کشور ۴۷
- انواع مدرسه ۴۹
- معلم مورد انتظار مدرسه صالح ۵۱
- دانش‌آموز مورد انتظار در مدرسه صالح ۵۲
- ساحت‌های تعلیم و تربیت ۵۶
- ویژگی‌های مدیر مدرسه صالح (رهبر آموزشی) ۶۳
- هفت سین تحول و تعالی در مدرسه صالح ۶۶
- الگوی عملی مدرسه صالح ۷۰
- ضرورت آموزش مهارت‌های زندگی ۷۵

فصل ۳

- گزیده‌ای از راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ۷۹
- گزیده‌ای از راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ۸۰
- مدرسه مورد انتظار سند (مدرسه صالح) چگونه ایجاد می‌شود؟ ۸۳
- عمده‌ترین وظایف مدرسه صالح ۹۴

فصل ۴

- پرسشگری سقراطی و پرورش تفکر نقاد ۹۵
- پرسش‌گری سقراطی و پرورش تفکر نقاد در مدرسه صالح ۹۶

- ۹۶..... نقش تسهیل گری معلم
- ۱۰۰..... پرسش گری سقراطی
- ۱۰۰..... انواع سه گانه بحث سقراطی
- ۱۰۱..... پرسش گری اکتشافی مورد تاکید سند تحول (معلم تسهیل گر)
- ۱۰۲..... تفکر نقادانه چیست؟ به چه کار زندگی می آید؟
- ۱۰۳..... فقدان آموزش تفکر نقادانه در نظام آموزشی ایران و عوارض آن
- ۱۰۴..... کاربرد تفکر نقادانه
- ۱۰۴..... تفکر نقادانه و فضیلت های فکری و اخلاقی

فصل ۵

- ۱۰۷..... **خلاقیت و نوآوری:**
- ۱۰۸..... خلاقیت و نوآوری: تعریف مفاهیم و مدیریت آن
- ۱۰۹..... تعریف خلاقیت
- ۱۱۰..... شش عامل موثر در خلاقیت افراد
- ۱۱۱..... نوآوری
- ۱۱۱..... خلاقیت و نوآوری چگونه با هم مرتبط شده اند؟
- ۱۱۲..... نوآوری شامل چه چیزهایی است؟
- ۱۱۴..... ویژگی های افراد خلاق
- ۱۱۶..... نقش و اهمیت خلاقیت و نوآوری
- ۱۱۷..... ویژگی های مدارس خلاق
- ۱۱۸..... نقش مدیر در پرورش خلاقیت
- ۱۱۹..... تکنیک های توسعه خلاقیت گروهی

فصل ۶

- ۱۲۳..... **لزوم توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان**
- ۱۲۴..... لزوم توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان

۱۲۵		انواع تفاوت‌های فردی
۱۲۷		ارزش علمی تفاوت‌های فردی
۱۲۸		علل پیدایش تفاوت‌های فردی
۱۲۹		هوش و تفاوت‌های فردی
۱۳۰		استعداد و تفاوت‌های فردی
۱۳۰		تفاوت‌های روانی و جسمانی دانش‌آموزان
۱۳۲		تفاوت‌های فردی در قالب تفاوت‌های جسمانی دانش‌آموزان (اختلالات)
۱۳۳		تفاوت‌های فردی و نیازهای دانش‌آموزان
۱۳۴		تفاوت‌های فردی در تعلیم و تربیت
۱۳۶		نقش مربیان در تسهیل تفاوت‌های فردی
۱۳۹		نگاهی به تفاوت‌های فردی در پیشرفت یادگیری
۱۴۱		نقش تعلیم و تربیت در انبساط امروز
۱۴۱		استفاده از فناوری‌های نوین و تسهیل کمک آموزشی
۱۴۳		معلمان در افزایش عزت نفس دانش‌آموزان چه کارهایی می‌توانند
۱۴۶		نقش انگیزش در یادگیری
۱۴۸		اضطراب و انگیزش
۱۴۹		دانش، مهارت و نگرش‌ها
۱۵۰		شخصیت و سبک یادگیری
۱۵۱		تفاوت‌های فردی و سنجش

فصل ۷

۱۵۳		نقش و جایگاه قانون در جامعه
۱۵۴		نقش و جایگاه قانون در جامعه
۱۵۵		جایگاه قانون و قانون‌گرایی در قرآن
۱۵۶		تعریف قانون
۱۵۷		ضرورت وجود قانون
۱۵۸		پیشینه قانون

۱۶۰	انواع قانون
۱۶۰	تفاوت قوانین الهی و بشری
۱۶۲	نقص ادراکات بشری
۱۶۲	پیوند قوانین الهی با اخلاق
۱۶۳	انطباق با فطرت
۱۶۴	برآیندهای حاکمیت قانون
۱۶۵	پشتوانه‌های اجرایی
۱۷۰	آرای قانون در مدرسه صالح

فصل ۸

۱۷۲	نظم و انضباط در مدرسه صالح
۱۷۳	نظم و انضباط در مدرسه صالح
۱۷۴	هدف از بررسی نظم و انضباط
۱۷۴	نظم و انضباط در خلقت
۱۷۵	نظم و انضباط در مدرسه صالح
۱۷۶	رابطه نظم و انضباط با مسئولیت‌پذیری
۱۷۷	چگونگی برخورد با بی‌انضباطی
۱۸۰	ضعف جسمانی
۱۸۰	سرخوردگی
۱۸۰	نبود هماهنگی میان مقررات خانه و مدرسه
۱۸۱	نبود ثبات در اجرای مقررات
۱۸۱	تجاوز به حریم شخصی دانش‌آموزان
۱۸۲	راهکارهایی برای برقراری انضباط در مدارس
۱۸۵	چند توصیه برای ایجاد شرایط مساعد تربیتی در حیاط مدرسه
۱۸۷	پیش‌گیری از بی‌انضباطی
۱۸۸	علل بی‌انضباطی دانش‌آموزان

- تأثیر محیط فیزیکی کلاس ۱۹۰
- راه های کاهش یا حذف رفتارهای بی نظمی ۱۹۳

فصل ۹

- خود ارزیابی در مدرسه صالح ۱۹۶
- خودارزیابی در مدرسه صالح ۱۹۷
- مزایای خودارزیابی ۱۹۷
- اعتماد به نفس چیست؟ ۱۹۸
- چگونه ایالات متحده مسئولیت پذیری ۱۹۹
- ویژگی های مدارس صالح ۲۰۰
- رشد اجتماعات و مسئولیت پذیری ۲۰۰
- برنامه در مدرسه صالح ۲۰۶
- تقویم اجرایی ۲۰۹
- مبانی نظری تحول بنیادین، ارتقاء معلم و تربیت ۲۱۰
- برنامه درسی در مبانی نظری تحول بنیادین، تعلیم و تربیت ۲۱۱
- برنامه درسی ملی ۲۱۲

فصل ۱۰

- مدیریت مدرسه محور یا تصمیم گیری مشارکتی ۲۱۵
- مدیریت مدرسه محور یا تصمیم گیری مشارکتی ۲۱۶
- اقدامات انجام شده در راستای سیاست مدرسه محوری ۲۱۷
- موانع و مشکلات مدیریت مدرسه محور ۲۱۸
- اهمیت برنامه ریزی برای مدیران مدارس صالح ۲۲۴
- برنامه ریزی توسط مدیر مدرسه صالح ۲۲۴
- اصل احترام در مدیریت ۲۲۶
- شوراها و انجمن های مدرسه بازوان کمکی مدیران ۲۳۰
- شورای دانش آموزی ۲۳۳

- ۲۳۴ انجمن اولیا و مربیان
- ۲۳۵ قاطعیت مدیریت مدرسه ای

فصل ۱۱

- ۲۳۷ تقوا
- ۲۳۸ تقوا
- ۲۴۰ واژه تقوا در قرآن کریم به چه معنی است؟
- تقوا چیست؟ چگونه به دست می آید؟ چگونه تقویت می شود؟ آثارش چیست؟
- ۲۴۰

فصل ۱۲

- ۲۴۳ لزوم استعدادیابی دانش آموزان ایرانی در
- ۲۴۴ لزوم استعدادیابی دانش آموزان ایرانی در تأمین و توسعه منابع
- ۲۵۰ استعدادها و گونه های فرزندان را شناسید.
- ۲۵۱ انواع استعدادها و ویژگی های آن

فصل ۱۳

- ۲۵۵ معیارهای پوشش اسلامی کدامند؟
- ۲۵۶ بایسته های پوشش اسلامی در حریم جامعه
- ۲۵۷ ویژگی های لباس از دیدگاه اسلام
- ۲۵۸ توجه به دو مفهوم پوشش و حجاب
- ۲۶۱ رعایت حد پوشش و پرهیز از خودآرایی
- ۲۶۱ توصیه به استفاده از روسری، مقنعه و شلوار
- ۲۶۲ حجاب حق الهی
- ۲۶۵ منابع:

مقدمه

همواره یافتن یک الگوی مناسب کاربردی که پاسخگوی نیازهای آموزشی و پرورشی باشد از دل مشغولی‌های اصحاب تعلیم و تربیت بوده است. و از طرفی گذر زمان و سرعت پیشرفت علوم و نباشت تولیدات فکری ضرورت الگویی سیال و منعطف را که در هر دوره‌ای پاسخگو، بین علمی، فرهنگی مدیران مدارس باشد را بیشتر می‌نماید.

به عبارت دیگر وجود الگویی مناسب که ظرفیت تغییرات لازم متناسب با سئوالات جدید پیشرو، سرعت تحولات تکنولوژیکی را داشته باشد. بیشتر نمایان می‌سازد. و لذا از آنجایی که هدف نهایی و رسالت اصلی تعلیم و تربیت انسان است و پروراندن انسان پرستشگری که می‌خواهد از قیود بی‌شمار و گوناگون وجودش را بگذرد و راه تکامل همه جانبه خود را هموار سازد. و با رموز موفقیت در دنیای متغیری که در آن زندگی می‌کند آشنا شود. با دنیا و انسان هایش مرتبط گردد، زندگی کند و زندگی دهد و زندگی خود و دیگران را با عشق و دانش شکوفا سازد. یک مدرسه قوی و متحول را می‌طلبد.

در مدرسه مورد انتظار سند تحول (مدرسه صالح) باید بر آن بنیاد الگویی را ارایه دهیم که متناسب با شرایط دینی، ملی و بومی کشورمان باشد. لذا با عنایت به تحول در مهندسی نظام فرهنگی که سرآغاز آن آموزش و پرورش می‌باشد. باید با در نظر گرفتن عناصر سازمان‌ها و نهادهای موثر در تعلیم و تربیت در جهت دستیابی مناسب به الگویی مناسب و کارآمد در راستای تعلیم و تربیت اسلامی تعامل برقرار سازیم.

به همین منظور گذری بر بیانات رهبر فرهیخته انقلاب نیز مسیر اصلی در الگوسازی مناسب برای آموزش و پرورش به عنوان یک مرجع برای تحول در مهندسی نظام فرهنگی مشخص

می‌سازد که می‌فرماید: (آموزش و پرورش مهم‌ترین کار یک کشور است).

اگر کشوری بخواهد به عزت مادی و سعادت معنوی و سیطره سیاسی پیشروی علمی و آبادانی زندگی دنیوی دست پیدا کند باید به آموزش و پرورش به عنوان کار بنیادین بپردازد. در مدرسه صالح و متحول باید افرادی شجاع، خوشخو، خیرخواه، امیدوار به آینده، بلند همت و دارای نگرش مثبت در قضاوت‌ها، خلاق، پرسش‌گر، اهل فکر و نوآوری، دارای جرات برای ورود به میدان‌های علمی ناشناخته، منضبط و قانون‌شناس تربیت شود. آموزش و پرورش را نباید به عنوان یک مصرف‌کننده در نظر گرفت. بلکه تولیدکننده مهم‌ترین و اساسی‌ترین عنصر برای پیشرفت کشور است.

آنچه که در بیانات رهبر فرهیخته انقلاب است نگاه سیستماتیک (نظام‌مند) در برنامه‌ریزی برای آموزش و پرورش است، تلاش می‌کند فرآیند آموزش و پرورش را به گونه‌ای طراحی و تنظیم کند که تمام عوامل و عناصر تشکیل یافته آن به طور نظام‌مند و هماهنگ برای رسیدن به اهداف عالیّه تعالیم و تربیت اسلامی به هم مرتبط باشد.

هدفمند بودن از دیگر ویژگی‌های یک آموزش و پرورش مناسب است.

مدرسه صالح محیط اجتماعی سازمان یافته‌ای (مشتمل بر مجموعه‌ای افراد و روابط و ساختارهای منظم) است. برای کسب مجموعه‌ای از شایستگی‌های لازم (فردی، خانوادگی، اجتماعی) در راستای تحقق حیات طیبه، به عبارت دیگر:

مدرسه صالح بستری برای تحقق تربیت رسمی و عمومی مطلوب و رسیدن به حیات طیبه است. بطور کلی معلم صالح، با کمک خانواده صالح، در مدرسه صالح، دانش‌آموز صالح تربیت می‌کند، و بقاء و توسعه‌ی جامعه‌ی صالح به وجود مدرسه‌ی صالح وابسته است.

لذا با عنایت به غایت جریان تربیت در دیدگاه اسلامی یعنی آماده شدن متریان برای تحقق مراتب حیات طیبه، لازم است کلیه فضاها و تربیتی به خصوص مدرسه و زندگی مدرسه‌ای، زمینه اجتماعی سازمان یافته‌ای برای تحقق حیات طیبه باشد.

اینکه بدانیم از کجا باید شروع کرد؟ بر روی چه مولفه هایی بیشتر تمرکز کنیم و به کجا باید برسیم. بسیار مهم است. و از طرفی دیگر به کار گیری همه عوامل و عناصر موثر در نهاد تعلیم و تربیت در رسیدن به مقصد بسیار پر اهمیت جلوه می نماید.

در الگوی مدرسه صالح تلاش شده است بر روی مولفه های اصلی سند تحول تمرکز بیشتری نماید تا مدرسه، معلم و دانش آموز طراز نظام اسلامی با تعامل بیشتر بتوانند به حیات طیبه برسند.

خسرو گودرزی